

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΜΑΡΚΟΓΛΟΥ (1935)

Έγκλειστοι

Μα πάντα φθάνουν τα γεγονότα,
μας βρίσκουν απροετοίμαστους.
Σαρκοβόρα άνθη
στους κήπους, στους δρόμους,
στις δημόσιες πλατείες παράλογοι θάνατοι.
Υπάρχουν κάτι πρωινά
οι βρύσες μάς ποτίζουν αίμα
έτσι η δίψα δε σβήνει, ανάβει
κι η φρίκη μάς ζώνει.
Μας ζώνει η φρίκη, μας ζαλίζει
δε βρίσκουμε την έξοδο
ή μας έχουν δώσει λανθασμένες οδηγίες,
στριφογυρίζουμε και μένουμε
στο δωμάτιο
με την άγνοια
ή την υποψία να υγραίνει τις παλάμες.

Και πάντα χωρίς έξοδο.

(από τη συλλογή *Έγκλειστοι*, 1962)

Β' [μια ημέρα της Ελένης]

Δουλεύει στην καινούργια Εγνατία οδό.
Απλώνει χαλίκι
κάτω από τον ήλιο ακολουθάει τον οδοστρωτήρα.
Μάτια χάνονται στις γούβες του κρανίου
χέρια σκληρά διαβρωμένα
σώμα λιγνό φαγωμένο από σκληρές συνθήκες
τη φώναζαν Ελένη.
Άλλες γυναίκες από τα πεζοδρόμια
αποστρέφουν το βλέμμα
μεταξωτά αρωματισμένα μαντίλια
για τη σκόνη και τη βαριά οσμή της πίσσας.
Εύκολο περισσότερο να ξαπλώνεις το σώμα
βορά στους πεινασμένους
απ' αυτήν την ατέλειωτη ημέρα στην κόλαση
με ήλιο πίσσα και σκόνη
σκύβοντας με το φτυάρι στο χέρι
στην καινούργια Εγνατία οδό.
Η Ελένη δουλεύει στις επιστρώσεις.
Τις νύχτες στη συνοικιακή παράγκα
γεμίζει ελπίδες τα μάτια των παιδιών

καθώς ο πόνος την παίρνει
ετοιμάζει τ' όνειρο της άλλης μέρας.
(από τη συλλογή *Χωροστάθμηση*, 1965)

ΣΤ' Είπα να σταθώ

Είπα να σταθώ εδώ να κοιτάξω
αυτή τη θάλασσα
εκείνα τα βουνά
κουράστηκαν τα μάτια μου
στη λογική των αριθμών
των αργυραμοιβών υπολογίζοντας την κίνηση
μισθοφόρος στη δούλεψη των άλλων,

αυτή η θάλασσα που γυρίζει
στο γλαυκοπράσινο κάτω από έναν ήλιο βυθισμένο
σε γαλακτερό τουλπάνι, μ' ένα φως διυλισμένο
γλυκό σαν τη λοξή κόψη του ζαχαροκάλαμου,
εκείνα τα βουνά
το Παγγαίο, το Σύμβολο, το Όρος, το Υψάριο
όλα με μια καμπύλη τρυφερού μαστού
γαλανά μέσα στα μάτια,

η μέρα προσφέρονταν
τρυφερά σε σήκωνε και τα μάτια σου
τα χέρια σου ηδονικά βυθίζοντας στο λησμονημένο
κόρφο της.

Εδώ είπα να σταθώ
να ξεχάσω το μάτι που διαστέλλεται
το χέρι που βυθίζεται στη βίαιη πράξη
το σπαραγμό της ανείπωτης καταστροφής,
η μέρα ήταν όμορφη
όμορφη και μακρινή,
κι η παράδοση ανέφικτη
κλειστές οι πόρτες, συσκοτισμένα τα παράθυρα
με την κάννη στον αυχένα γυρίζεις
στην άλλη πλευρά,
στα φριχτά βάσανα
που επιβάλλει ο άνθρωπος πάνω στον άνθρωπο
και γίνεται η μέρα ενοχή
το φως πολυτέλεια ασυγχώρητη,

όμως πρέπει
πρέπει να με πιστέψετε
η μέρα ήταν όμορφη
πόσο ήταν ωραία.
(από τη συλλογή *Τα κύματα και οι φωνές*, 1971)

Η ψυχή μας στα χέρια των κερδοσκόπων

Η ψυχή μας
καρφωμένο τομάρι στην τάβλα.

Μεγαλώσαμε όπως το δέντρο απλώνει σταθερά τους κύκλους του,
ενώ οι εμπρηστές το απειλούνε,
ταξιδέψαμε ακίνητοι
κι οι ρίζες μας πέσανε
σε καθαρές φλέβες, σε σάπια νερά,
ο κερραυμός πολλές φορές μας διάλεξε για καταφύγιο·

δεν αρνηθήκαμε την ψυχή μας
γιατί ο πόνος δεν είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος,
γιατί η αγάπη δεν είναι το έσχατο όριο.

Η ψυχή μας
τομάρι στην τάβλα,
με καρφιά και γάντζους,
κάθε μέρα
στα χέρια των κερδοσκόπων.
(από τη συλλογή *Τα κύματα και οι φωνές*, 1971)

Περιδιάβαζε

Περιδιάβαζε
Κομψά επιτήδειος
Συζητώντας για τη μελλοντική επανάσταση
Τις ωραίες γυναίκες
Εξαργυρώνοντας παλιές νεανικές επιδόσεις,
Ενθουσιασμούς που γρήγορα κατάπνιξε,
Αναλύοντας την παρακμή των Αστών την άνοδο
της Εργατικής Τάξης
Καλά βολεμένος
Εύκολα να ελίσσεται μέσα στους ανίδεους.

Βέβαια όταν περνούσε
Απ' τις παλιές συνοικίες τα εργατικά σπίτια
Μέσα απ' τα νεανικά του χρόνια
Μια φλέβα ενοχής ξεκινούσε
Ρήμαζε την όψη έθαβε τα μάτια στο χώμα,
Τα αισθήματα διαδικασία παρακμής,
Γρήγορα έβρισκε τον έλεγχο
Ξαναγύριζε η όψη του
Γυμνασμένο σκυλί χασάπικου.

Πρώτος στο γάβγισμα
Πρώτος να γλείφει το αίμα στους δρόμους.
(από τη συλλογή *Το δόντι της πέτρας*, 1975)

Απόπειρα για ένα τραγούδι
Στην Ελένη

Οι λέξεις που μαθαίναμε τρίζουν στη φωτιά
Στάχτη τα λόγια, σκόνη τα σύμβολα
Εικόνες-Είδωλα σε παραβολικούς καθρέφτες χάθηκαν

Κι η εποχή ζητά ένα σφρίγος διαφορετικό
Κι η καρδιά στένεψε πηγάδι σκοτεινό

Πάλι το ποίημα, ακαριαία ένωση, παίρνει μιαν άλλη τροπή
Επιβάλλεται στη φωνή μου

Όμως εσύ ποια είσαι που επιμένεις ανερμήνευτη
Λοιπόν:

Είσαι τρυφερή βροχή
Ανοιξιάτικος δρόμος νυχτερινός
Πέτρα πικρή, δοκιμασμένη
Με την ηλικία της θάλασσας στα μάτια
Μ' έναν μεγάλο ήλιο στα μαλλιά

Πού πήγε η μέρα η δίκοπη που είχε τα πάντα αλλάζει

Όμως εσύ ποια είσαι που αναβοσβήνεις σα δίλημμα
Είσαι το κλειδί που γυρίζει μαλακά στην κλειδαριά
Το μολύβι που γράφω
Το μαχαίρι που κόβω το ψωμί
Ο ηλεκτρικός λαμπτήρας στο σκοτεινό δωμάτιο
Ωραία σαν γραφομηχανή
Αεροπλάνο Jet
Ωραία όπως ρουλεμάν
Στρόφαλος
Ωραία σαν ηλεκτρονικός εγκέφαλος
Ωραία όπως αδιάβαστο βιβλίο

Πού πήγε η μέρα η δίκοπη και άδειασε το ποτάμι

Κι όμως είσαι γαλαξίας ολόφωτος
Στον ύπνο μου λάμπεις
Ενδοφλέβια ρέεις στην καρδιά μου.

21 του Μάη 1970

(από τη συλλογή *Συνοπτική διαδικασία*, 1980)

Διαδρομή

Λάσπη
Κι ένας ουρανός μελάνι
Ναι
Κάτι χάνεται αργά
Μα δεν το ξέρω
Ή ξέρω και δεν καταλαβαίνω
Ή καταλαβαίνω χωρίς παραδοχή

Μουγκρίζει το λεωφορείο στην πρωινή βροχή

Αλλά κάτι χάνεται σταθερά
Από τετράγωνο σε τετράγωνο
Από στάση σε στάση
Από τη μια λέξη στην άλλη
Ο χρόνος γλυκόπικρος πολτός
Δεν ραγίζει και ρέει

Πεζοδρόμια φεύγουν μάντρες βουλιάζουν

Τι σημαίνει
Δαμάζω τον καιρό
Όταν αυτό που μένει
Είναι φως πρωινό παγωμένο σαν κρύσταλλο
Και κάποιες λέξεις στα δόντια

Τι σημαίνει
Η δική μου άρνηση κι η δική σας παραδοχή
22 του Φλεβάρη 1984
(από τη συλλογή *Πάροδος Μοναστηρίου*, 1989)

Ναυαγοί

Βαριά σκοτεινή βροχή
Στο προσκεφάλι μου φωνές
Φωνές που δεν εξαγοράζονται
Και παραμένουν βαθιά στο αίμα
Βαθιά στην εξορία της πατρίδας

Έσπασε ο καιρός στη σιωπή τ' ουρανού
Στη δικαιοσύνη μένουμε της ιστορίας
Στην πίκρα που διασχίζει τις ψυχές
Ληλατημένων ονείρων κοινοκτημοσύνη

Ναυαγοί της ιστορίας κωπηλατούμε.
(από τη συλλογή *Ονείρων κοινοκτημοσύνη*, 2002)

Το κόκκινο τραίνο

Ευπνώ στο βάθος της νύχτας

Καθώς το παλιό εκείνο τραίνο ορμά
Με πάταγο διασχίζει, με τριγμούς το δωμάτιο
Σφυρίζει στους παγωμένους ατμούς η ουτοπία

Κόκκινες ανεμίζουν σημαίες ασυμβίβαστες
Φεύγει πηδώ και δεν το φτάνω

Χάνονται οι προβολείς στο χιόνι
Παλιές πληγές με σφάζουν

Από το φως του δρόμου
Τέλος εισβάλλει η λογική του πραγματικού
(από τη συλλογή *Ονειρών κοινοκτημοσύνη*, 2002)

Ημέρες καθημερινών παρενθέσεων

Ημέρες ρευστές παραγραφές του αίματος
Οδοφράγματα καθημερινών παρενθέσεων
Ακόρεστος ο καιρός, άπληστος πριονίζει
Τα παρελθόντα του μέλλοντος θεμέλια
Χειραγωγεί την εξέγερση των ονείρων
Ρυθμίζει τη μεταφυσική της γλώσσας
Των πράξεων την αρχέγονη καταγωγή

Διαγράφοντας το παρελθόν αγνοούμε το μέλλον
Ενώ το παρόν στην αμείλικτη τελειώνει σιωπή

Ημέρες καθημερινές, μιας χρήσης, σωριάζονται.
(από τη συλλογή *Ονειρών κοινοκτημοσύνη*, 2002)

Ερινύες του Άδη

Χαμηλώνει το φως, σκοτεινιάζει
Στάχτη μαύρη φυσάει ο Μορφέας
Άθλιες πράξεις, ταπεινωμένες λέξεις
Μαχαίρια βυθίζονται σε σάρκα που υπομένει
Φοβίες αναμοχλεύουν πάθη προσφιλών
Κι αυτά που στο φως της ημέρας είναι ρινίσματα
Τώρα, στο σκοτάδι της ψυχής ανασυντάσσονται,
Ερινύες εφορούν του Άδη,

Εγκαταλείπεις το κρεβάτι, τόπος πλέον μαρτυρίου
Το φως ανάβεις στο γραφείο
Να λάβεις μια δόση ποίησης
Να χαλαρώσει ο πανικός, τ' άγρια χέρια,
Παίρνοντας μιαν ανάσα με το τσιγάρο
Τους σφυγμούς ρυθμίζεις με τους ρυθμούς των στίχων
Κι εκλογικεύεται ο πανικός μέσα στο τίποτε,

Αργά ο ήλιος σε βρίσκει ξαπλωμένο στα ερείπια.
(Δημοσιευμένο στο περιοδικό *Πανδώρα*, τχ. 20, Μάιος-Νοέμβριος 2007)